

GEOMEDIA

**MAAVALITSUSTE OSALEMINE
RAHVUSVAHELISTES
KOOSTÖÖORGANISATSIOONIDES/
KOOSTÖÖVÕRGUSTIKES**

Tellijaja: EV Siseministeerium

*Täitaja: Konsultatsiooni- ja koolituskeskus
Geomeedia*

*Aado Kesipaik
Rivo Noorkõiv*

Tartu 2014

Sisukord

Sissejuhatus	3
1. Töö eesmärk ja uuringu küsimused	3
2. Uuringu sihtrühmad ja meetodika	4
3. Rahvusvaheline koostöö maavalitsuste osalusel.....	5
3.1. B7 - Läänemere Saarte Ühendus.....	5
3.2. CPMR Europe - Euroopa Mereliste Äärealade Konverents	8
3.3. MTÜ Helsingi -Tallinn EUREGIO.....	10
3.4. MTÜ Euregio Pskov-Livonia	12
3.5. Valga Maakonna -Rootsi Jämtlandi lääni Majandusühistu	14
3.6. ESIN - Euroopa Väikesaarte Föderatsioon	15
3.7. IIGA - Rahvusvaheline Saarte Mängude Assotsiatsioon	15
3.8. AEBR - Euroopa piirialade assotsiatsioon	16
3.9. Maavalitsused rahvusvahelise koostöö korraldusest üldiselt	16
4. Kohalike omavalitsuste rahvusvaheline koostöö üleriigiliste liitude tasemel.....	17
5. Kokkuvõte ja järeldused.....	18
Kasutatud materjalid	21
Lisad.....	22
Lisa 1. Veebipõhine küsimustik rahvusvahelistes organisatsioonides osalevate maavalitsuste partneritele	22
Lisa 2. E-postiga küsimustik maavalitsustele.....	23
Lisa 3. Intervjuud	24

Sissejuhatus

Käesoleva uurimistöö tellijaks oli Siseministeerium, kes soovis saada sõltumatut hinnangut maavalitsuste rahvusvahelistes koostööorganisatsioonides osalemise otstarbekusele.

Järgneva aruande kaks esimest peatükki esitavad lühiülevaate uurimisküsimustest ja meetodikast. Kolmas peatükk on pühendatud otseselt maavalitsuste rahvusvahelisele koostööle. Iga organisatsiooni käsitletakse oma alapeatükis, kus on kokku võetud nii maavalitsuste endi kui nende partnerite arvamused. Lisaks neile organisatsioonidele, kus on tegu otseselt meie maavalitsuste liikmesusega, on lühiülevaade ka Rahvusvahelisest Saarte Mängude Assotsiatsioonist (IIGA) ja Euroopa Väikesaarte Föderatsioonist (ESIN), mille Eesti-poolset osalust on maavalitsuste kaudu rahastatud. Neljandas peatükis on ülevaade kohalike omavalitsuste rahvusvahelisest koostööst üleriigiliste liitude tasemel. Aruanne lõpeb kokkuvõtte ja järeldustega, kus on esitatud ka ettepanekud maavalitsuste rahvusvahelise koostöö võimaluste parandamiseks ja selle sihipärasemaks suunamiseks Siseministeeriumi poolt.

Aruande koostasid Rivo Noorkõiv ja Aado Keskaik.

Täname Siseministeeriumi Euroopa territoriaalse koostöö büroo nõunikku Riina Nurmsaart asjaliku ja mõistva koostöö eest!

1. Töö eesmärk ja uuringu küsimused

Uuringu eesmärk oli selgitada maavalitsuste rahvusvahelistes koostööorganisatsioonides osalemise vajalikkust, kasulikkust ja tulemuslikkust. Uuringu tulemus võimaldab anda Siseministeeriumile:

- tagasisidet maavalitsuste tööst rahvusvahelistes koostööorganisatsioonides/koostöövõrgustikes (*edaspidi - rahvusvaheline koostööorganisatsioon*);
- sisendit otsustamiseks, millistes rahvusvahelistes koostööorganisatsioonides osalemist maavalitsuste poolt ministeerium toetab või ei toeta;
- tagasisidet, millistel põhimõtetel ja kuidas osalevad maavalitsused rahvusvahelises koostöös, sh rahvusvaheliste koostööorganisatsioonide töös;
- välja töötada põhimõtted/alused ministeeriumi poolt toetuse eraldamiseks maavalitsuste osalemiseks rahvusvaheliste koostööorganisatsioonide töös.

Uuringu tulemusena otsiti vastuseid järgmistele küsimustele:

1. Milliste rahvusvaheliste koostööorganisatsioonide töös maavalitsus osaleb (kas organisatsiooni liikmena või mõnes muus koostöö vormis)?
2. Milliseid reaalseid huvigrippe ja/või organisatsioone maavalitsus enda hinnangul esindab rahvusvahelise koostööorganisatsiooni töös?
3. Kas ja kuidas on maavalitsus kaasanud rahvusvahelise koostööorganisatsiooni töösse (nt sisendi küsimine, Eesti-poolsete otsuste tegemine/kujundamine, tagasiside andmine, organisatsiooni tegevustest informeerimine, töö tulemuste levitamine jms) asjakohaseid huvigruppe ja koostööpartnereid?

4. Kas ja kuidas on maavalitsus kaasanud rahvusvahelise koostööorganisatsiooni asjakohaseid huvigruppe ja koostööpartnereid?
5. Millist otsest (reaalselt mõõdetavat) ja kaudset kasu saab maavalitsus konkreetsetes rahvusvahelises koostööorganisatsiooni töös osalemisest ?
6. Millist otsest (reaalselt mõõdetavat) ja kaudset kasu saavad maakonnad/regioonid, KOVid ja KOVide liidud jm asjakohased organisatsioonid ning huvigrupid maavalitsuse konkreetsetes rahvusvahelises koostööorganisatsiooni töös osalemisest?
7. Kas teised MVD, KOVid, KOV-liidud ja muud asjakohased organisatsioonid/asutused/huvigrupid teavad midagi maavalitsuse osalemisest konkreetsetes rahvusvahelises koostööorganisatsioonis ning kas nad on saanud konkreetset või kaudset kasu maavalitsuse osalemisest organisatsiooni töös? Kui on, siis millist kasu?
8. Kas maavalitsuse koostööpartnerid tunnevad vajadust, et maavalitsus neid rohkem kaasaks rahvusvahelise organisatsiooni koostöösse, milles maavalitsus osaleb? Kui ei, siis miks? Kui jah, siis kuidas? Millised ootused neil on maavalitsuse suhtes?
9. Kuivõrd põhjendatud on, et konkreetne maavalitsus, kes rahvusvahelises koostööorganisatsiooni töös osaleb, on just kõige õigem maavalitsus vastava organisatsiooni töös osalema? Kas peaks rahvusvahelise koostööorganisatsiooni töös osalema mõni teine maavalitsus? Miks?
10. Kas vastava rahvusvahelise koostööorganisatsiooni töös peaks osalema pigem mõni teine organisatsioon (nt KOVid; KOVide-liidud, muu (katus)organisatsioon või ametiasutus vms) maavalitsuse asemel? Kas maavalitsuse osalemine organisatsiooni töös on põhjendatud ja vajalik?
11. Kui suur on tegelikult rahvusvahelise koostööorganisatsiooni töös osakaal rahvusvahelisel koostööl võrreldes selle töö osakaaluga, millega organisatsioon küll tegeleb, kuid mis ei ole otseselt rahvusvaheline koostöö?
12. Kas maavalitsused peaksid osalema mõnes teises rahvusvahelise koostööorganisatsioonis, milles praegu ei osaleta? Kui jah, siis täpsustada, milliste organisatsioonide töös ning millistel põhjustel.
13. Millistes rahvusvahelistes koostööorganisatsioonides ja rahvusvahelistes võrgustikes osalevad teiste riikide regionaalse tasandi organisatsioonid ? Millistel põhjusel on soovinud mitmed koostööpartnerid rahvusvahelise koostööorganisatsiooni töös osalemist loobuda?
14. Kas ja milline on maavalitsuse huvi ja vajadus osaleda rahvusvahelises koostöös? Täpsustada, milline konkreetne huvi ja vajadus. Miks on selline huvi ja vajadus?
15. Kas maavalitsusel on olemas visioon, arengu- või strateegiadokument, kus on kehtestatud põhimõtted, eesmärgid ja tegevused, mida ja kuidas saavutada rahvusvahelise koostöö kaudu?
16. Kas ja millised on maavalitsuse rahvusvahelises koostöös osalemise kitsaskohad, kuidas neid lahendada?
17. Kas on võimalik korraldada maavalitsuste rahvusvahelistes koostöös osalemist paremini, tulemuslikumalt või teisiti (mitte konkreetsetelt rahvusvahelise koostööorganisatsiooni liikmeks olemise kaudu) ja kuidas?

2. Uuringu sihtrühmad ja meetodika

Uuringus osalesid maavalitsused, üleriigilised kohalike omavalitsuste liidud (ELL ja EMOL), maakondlikud kohalike omavalitsuste liidud, kohalikud omavalitsused ning organisatsioonide ja huvigruppide esindajad, kes on maavalitsustele koostööpartnerid rahvusvahelises koostöös (Helsingi linna esindaja; Uusimaa Liidu esindaja; Gotlandi saare esindaja).

Teabe kogumiseks tehti kaks küsitlust. Esimene neist oli suunatud rahvusvahelistes koostööorganisatsioonides osalevate maavalitsuste maakonnasisestele potentsiaalsete partneritele ja viidi läbi veebiankeedina. Vastata paluti asjaosaliste maakondade kõigil KOVidel, maakondlikel KOV liitudel ja arenduskeskustel (MAKid). Ühtekokku oodati vastuseid 115 vastajalt seitsmest maakonnast. Vaatamata mitmekordsetele meeldetuletustele jäi vastamisaktiivsus madalaks. Ühtekokku vastas ankeedile 32, e 28% üldkogumist. Ei ole alust arvata, et vastanud moodustaksid esindusliku valimi, kuna tõenäoliselt ei vastanud eeskätt need, kes küsitud valdkonnast eriti palju ei teadnud. Seepärast on järgnevas analüüsis piiratud kvalitatiivsete üldistustega - üksikküsimuste vastuste statistiliste jaotustega polnud mõtet töötada.

Teine küsitlus oli suunatud rahvusvahelistes koostööorganisatsioonides osalevatele maavalitsustele. See viidi läbi e-posti teel ja vastused saadi kõigilt uuritud seitsmelt maavalitsuselt.

ELLi ja EMOLi, samuti Hiiu, Saare ja Harju maavalitsuse esindajatega viidi läbi suuline intervjuu. Gotlandi saare, Helsingi linna ja Uusima Liidu esindajaid küsitleti/intervjueeriti telefonitsi ja e-posti teel.

3. Rahvusvaheline koostöö maavalitsuste osalusel

3.1. B7 - Läänemere Saarte Ühendus

Alapeatükk on koostatud Saare Maavalitsuse ja Hiiu Maavalitsuse enesekohaste ankeetide, kahe intervjuu, nelja kohaliku omavalitsuse ja ühe partnerorganisatsiooni ankeetide alusel.

Organisatsiooni lühitutvustus

Läänemere Saarte Ühendus B7 (edaspidi B7) liitis koostöövõrgustikku algselt seitset saart Läänemeres - Ahvenamaa, Bornholm, Gotland, Hiiumaa, Rügen, Saaremaa ja Öland. Organisatsioon asutati 1989 ja selle juhtimine on roteeruv, nn juhtsaare korras, kus on eesistuja, nõukogu, juhatus ja sekretariaat. Tänapäevaks on koostöövõrgustikust lahkunud Bornholm 2013. aastal ja Öland 2014. aastal. Nende saarte lahkumise põhjusteks on olnud huvides eesmärkide ümbervaatamine ja nende realiseerimine teiste rahvusvaheliste ühenduste raames, sh Euroopa mereliste äärealade konverentsi CPMR ja Läänemere komisjoni kaudu. On kurdetud ka liigset bürokratiseerumist. Näiteks Bornholm on mitteametlikult öelnud, et pole saavutatud oodatud tulemusi, mida aga nimelt, pole selge¹. Selle teate saamise järel selgus, et ka Ahvenamaa kaalub lahkumist, kuid ta

¹ Juhatuse istungil septembris 2013 öeldi, et Bornholm lahkus kavatsedes kontsentreeruda teiste koostöövormidele, nt CPMRile. Küllap see oli ametlik põhjus. BSSSC üritusel anti aga infot, et Bornholm loobus majanduslikel kaalutlustel. B7 juhatuse istungil andis oma lahkumismeeleolust teada Ahvenamaa ning Gotland ütles, et ei ole ressursse kõigi projektidega tegelda - hea meelega kontsentreeruks selle asemel Islepactile (säätva energeetika saartel projekt), B7 ei paku sellega võrreldes täiendavaid võimalusi. Osa poliitikuid ei näe sissepandud raha eest midagi tehtavat. Rügen

otsustas siiski jätkata. Eesti poolelt pärsib mõneti koostööd asjaolu, et B7 välispartnerid on kohalikud omavalitsused, meie liikmed aga riigiasutused.

Tegevuse 25 aasta jooksul on B7 raames viidud ellu väga erinevaid projekte: BEST - parem keskkond saartel ja turism; SUSWAT - parem keskkond ja pilootprojektid; Baltic Master 1 - kohaliku ja riigi tasandi koostöö algatamine mere keskkonnaohutuse alal, sh ennetustöö ja õlireostuse koristamine; BEN - regioonide poliitiline koostöö, Baltic Master II - Läänemere strateegia rakendamise üks nn lipuprojekte; TRANSPLAN - omavalitsuste energiasäästu seire ja selle rakendus läbi omavalitsuste energiasäästu arengukavade; SMILEGOV - näiteks koostati selle raames Hiiumaa taastuvenergeetika tegevuskava ja toimub jätkuprojektide ettevalmistamine; ISLEPACT - järg Transplanile; Baltic Deal jt. Saarelt saarlasele koostöö raames on toimunud noorte spordimängud, muusikafestivalid, noortelaagrid, saarte päevad ja ettevõtjate võrgustumine. B7 omab strateegiat aastateks 2014-2020, mis eesmärgistab liikmete jätkusuutliku koostöö kümnes valdkonnas.

Maavalitsuste hinnangud

B7 tegevus on suunatud Läänemere saarte koostööle, leidmaks ühiseid lahendusi sarnastele probleemidele saarte arengus. Lisaks on arengu kavandamisel ühiste seisukohtade kujundamisele saadud häid rahvusvahelisi kogemusi läbi B7 huvide esindamise ning osaletud on rahvusvahelistes projektides, millel on olnud praktiline väärtus saarte arengus. Läbi B7 on erinevatesse projektidesse kaasatud kohalikud omavalitsused nii Saaremaal kui Hiiumaal (Baltic Master II, Transplan, Smilegov). Baltic Master II Projekti tulemusel koostati reageerimisplaan Saare-, Hiiu-, Lääne- ja Pärnu maakondade kohalikele omavalitsustele ning ühiskondlikele organisatsioonidele ja vabatahtlikele naftareostuse likvideerimiseks rannikualadelt. Juhend on edastatud KOVidele, Päästeametile ja Siseministeriumile, Energeetika-alased projektid on edastatud KOVidele, samuti avaldatud teave maavalitsuste kodulehel.

B7 tegevuse otsesteks kasusaajateks on maakonna noored, kes osalevad B7 noortemängudel, samuti on toetatud mitmeid kultuuriprojekte - Art project saarte loomeinimestele ja Tubina muusikafestival Hiiumaal. Noorte spordimängude osas on mängude korraldusse kaasatud Saaremaa Spordiliit ja läbi selle organisatsiooni poolt korraldatavatel üritustel osalevad noored. Samuti on esindatud kohalike omavalitsuste huvisid koondatuna maavanema poolt. Hiiumaal toimub info kogumine ja jagamine kohalike omavalitsustega Hiiumaa Omavalitsusliidu kaudu ja olenevalt teemast ka üksikute KOVidega. Koostöö on maakondliku arenduskeskusega, noorteorganisatsioonidega, turismiliiduga ja ettevõtjate liiduga. Siseministeriumile esitatakse aruandlus ja toimub teabe vahetus.

Hiiumaa arendajad on näiteks õppinud ja rakendanud B7 koostööst: Bornholmi täiskasvanute koolitusa (Tuuru õppis ja viis kohapeal ellu); Öland - turism ja kohalik toit (Hiidlaste Koostöökogu toiduprojektid, Tuuru ja Turismiliidu turismiprojektid); Ahvenamaa - turismi ja käsitöö väärtustamine ja turundamine (Tuuru viis 2009. aastal õppereisile 20 naisettevõtjat, mille tulemusena sündis Hiiumaal mitu uut tootearendust); Gotland -

ütles, et kavandatud projekte ei viida ellu - vähe pühendumist. Ahvenamaa leidis, et liiga palju on koosolekuid, mis võtavad aega ja raha.

arengustrateegia elanike koolitamiseks, et kuidas 6 nädalaga max turismitulu teenida; Rügen - noorte õppereisid keele ja kultuuri õppimiseks; Leader õppereis) jms. 2015. aastal on kavas külastada Bornholmi, kus tutvutakse nende energeetilise lahendusega ja oma tervisliku toiduga, samuti turismi turundusnippidega. B7 koostööd eesmärgistatakse näiteks Hiiumaa arengustrateegias 2020+, kus märgitakse, et „oluline on suurendada Hiiumaa initsiatiivi Läänemere saarte koostöövõrgus B7“. Koostöövõrgustikus olemist toetab ka maakonnaplaneering (vt. peatükk 6.5).

Tänane B7 töökorraldus on asjakohane. Põhimõtteliselt võiks töös osaleda kohalike omavalitsuste maakondlik liit, kuid hetkel ei kuulu Saare maakonna kõik omavalitsused omavalitsuste liitu (SOL), ka puudub SOLil vajalik ressurss töös osalemiseks. Ka Hiiumaa Omavalitsuste Liitu ei peeta piisavalt tugevaks organisatsiooniks, et kogu rahvusvahelist koostööd enda peale võtta.

Organisatsioon jätkab oma tegevust vähendatud eelarvega (liikmemaks 1000 eurot aastas) ja lihtsama juhtimisstruktuuriga (kaotati juhatus). Säilivad noortele suunatud tegevused (noortemängud), kunstiprojekt ja iga aastane konverents, mis on saartevaheliste kontaktide säilitamise huvides vajalikud. Põhiprobleemiks ongi vähene ressurss (nii rahaline kui inimressurss), mis ei taga tööd organisatsioonis parimal moel.

Partnerite hinnangud

Kõik vastanud kohalikud omavalitsused ja partnerid teadsid B7 organisatsioonist ja maavalitsuste juhtrollist koostöövõrgustikus. Viiest vastajast üks ei näinud B7 osalemisest oma omavalitsusüksusele kasu. Vastajate hinnangul on B7 koostöövõrgustikus jätkamine vajalik. Seda ka juhul kui kasu on kaudne - informatsioon saarte arengus toimuvast, trendid, teadmine rahvusvahelisest koostööst, samuti teadmine, et saared on esindatud. Käegakatsutav on tulem kui osaletakse ise konkreetsetes projektis.

Maavalitsuste rolli Eesti poolse töö koordineerimisel peetakse piisavaks ning nähakse, et nende juhtroll peaks jätkuma. Samas pakutakse, et ka maakondlikul omavalitsuste liidul võiks olla rahvusvahelises koostöös suurem roll, vähemasti võiks nende kaudu liikuda enam teavet. Kaks vastanud omavalitsusüksust pidas vajalikuks, et oleks enam infot B7 tulemustest. Nõustuti, et maavalitsused küsiksid osapooltelt sisendit sisu tarvis, ühiselt kujundataks Eesti poolseid otsuseid, osalejatele antaks tagasisidet organisatsiooni tegevustest. Mitmed vastanud omavalitsused tunnistavad, et neil ei jätku ressursse rahvusvahelises koostöös osalemiseks.

Kokkuvõte

B7 on organisatsioonilisest kriisist väljunud. Peamiseks põhjuseks on muutunud poliitilised tingimused (algusaastad nõukogude võimu kütkes, EL kuuluvate ja mitte kuuluvate saarte ning osaliselt Põhjamaade MN tegevuspiires olevad) ja uue põlvkonna pealetulek. Täna on seitse saart Euroopa Liidu liikmesmaade alad, mille koostöö tarvis on tulnud palju uusi algatusi. Seega peab ka B7 otsima oma kohta uues maailmas. Siiski on 25-aastane koostöö loonud kindla partnerluse, mille kogemusi saab edasiminekuks kasutada.

B7 tegevust jätkatakse vähendatud eelarvega ja lihtsama juhtimisstruktuuriga. Koostöö fookuseeritakse - säilivad noortele suunatud tegevused (noortemängud), kunstiprojekt ja iga aastane konverents.

B7 raames on maavalitsuste valik koostööpartnerina põhjendatud, kuna nad suudavad Hiiumaal ja Saaremaal koondada võimalike koostöö- ja projektipartnerite huvisid ning neid ka esindada. Maakondlikud omavalitsuste liidud on nõrgad nii rahaliselt kui inimressursi poolest, mistõttu nad ei suuda olla kogu rahvusvahelise koostöö eestvedajad maakonnas. B7 on kanal omavalitsustele rahvusvahelises koostöövõrgustikus osalemiseks.

B7 ühendab ja esindab saarte huve nii Läänemere arengus kui Euroopa Liidu tegevustes. Oluline, et eesti koostöö- ja projektipartnerid omavad oma huvide esindamiseks toimivat rahvusvahelist suhtlusvõrku ning saavad rahvusvahelisi kogemusi, sh saartele spetsiifiliste teemade lahendamiseks. Kuna B7 koostöövõrgustikus tõstatatud probleemid on tihti globaalsed ja kohtadel käegakatsutavad tulemused võtavad aega või ei saa tulemusi oma tegevusega otseselt siduda, siis on B7 tähendus osalejatele ka rahvusvahelisel tasandil toimuva mõistmiseks, mis omakorda rikastab nii kohapealseid tegijaid kui piirkonda või riiki laiemalt. Eesti saared on saanud osaleda projektides, kus nad ilma B7 kontaktideta poleks seda teinud.

Vastajate hinnangul on B7 liikmelisusega jätkamine vajalik.

3.2. CPMR Europe - Euroopa Mereliste Äärealade Konverents

Järgnev alapeatükk on koostatud Saare, Hiiu, Harju ja Pärnu maavalitsuste enesekohaste ankeetide ning ühtekokku üheksa partnerorganisatsiooni (Hiiumaa - üks, Saaremaa- neli, Pärnumaa - neli) ankeetide alusel.

Organisatsiooni lühitutvustus

Loodi 1973. aastal regioonide suuremaks kaasamiseks Euroopa integratsiooni, kaitsmaks paremini perifeersete regioonide huve ja edendamaks merelist suhtlemist. See on nii mõttekoda kui lobiorganisatsioon, mis tegutseb nii EL kui riikide valitsustega. CPMRi peetakse üheks kõige tugevamaks Euroopa regioonide ühenduseks, mis omab tugevat mõjujõudu ka ELis. Ühendab täna 150 regiooni 28 riigist ca 200 mln elanikuga. Tegutseb kuue geograafilisel alusel moodustatud komisjoniga, sh Läänemere komisjon ja saarte komisjon.

Eestist tegutsevad Läänemere komisjonis Hiiu ning Saare maavalitsus (ühe ühisregioonina) ning Pärnu Maavalitsus. Ida-Viru Maavalitsus on käesoleval aastal liikmesusest loobunud. Hiiu ja Saare maavalitsused on lisaks ka saarte komisjoni liikmed.

Maavalitsuste hinnangud

Maavalitsuste sõnul esindavad nad CPMRis oma maakonna kõigi elanike huve. Üldistades eri maavalitsuste vastuseid tundub oma maakonna huvigruppide kaasamise põhikanaliks olevat koostöö maakondliku omavalitsusliidu, MAKi ja omavalitsustega. Peamised tegevused on info jagamine ja rahvusvaheliste organisatsioonide dokumentide kasutamine sisendina arendustöös.

Kõige otsesemat kasu kogukonda tuleb planeerimis- ja arendustöös konkreetsete koostööprojektide elluviimise kaudu. Nt Hiiumaalt on 2013. aastal alustatud energeetika arendamise projekti SMILEGOV partneriks Hiiu vald. Selle raames koostati Hiiumaa taastuvenergeetika tegevuskava ja toimub jätkuprojektide ettevalmistamine. Kaudselt on CPMR andnud võimaluse tajuda paremini EL regionaalpoliitika „köögipoolt“, esitada saarte ees seisvaid probleeme lahendamiseks EL tasandil, saada konsultatsioone EL institutsioonidelt ja osaledes oma komisjoni töös mõjutada saari puudutavaid poliitikaid. Nende võimaluste tegeliku kasutamise ja selle tulemuslikkuse kohta ankeet teavet ei anna.

Maavalitsuste osalemist CPMRis nähakse põhjendatud ja vajalikuna olukorras, kus kohalikud omavalitsusliidud on nõrgad. Saare Maavalitsuse arvates CPMR puhul tuleks kaaluda võimalust käsitleda Lääne-Eestit ja saari ühtse regionoina ja leppida kokku esinduse kord organisatsioonis. See võimaldaks kokku hoida liikmemaksult ja tagada parema osaluse organisatsiooni töös.

Harju Maavalitsus kaalub osalemist CPMRis, seda peamiselt lähtuvalt oma koostööpartneri Uusimaa Liidu soovituselt ja palvest (tegemist on antud organisatsiooni Läänemerepiirkonna ühe juhtpartneriga). Harju Maavalitsus leiab, et antud koostöö annab hea väljundi meie piirkonna huve arvestavate EL poliitikate mõjutamiseks ja seeläbi paremaid rahastamisvõimalusi arendustegevusteks ning võimaldab paljudes valdkondades tugevat piiriülest kogemustevahetust.

Partnerite hinnangud

Partnerite informeeritus maavalitsuse osalemisest CPMRis erineb maakonniti. Kui vastanud Saare maakonna omavalitsuste esindajatest kaks ei teadnud oma maavalitsuse liikmesusest, aga kaks teadsid, siis Pärnumaal ei teadnud sellest üksi.

Kaks vastanud partneritest väitis, et on saanud maavalitsuse CPMRi kuulumisest kasu. Seda iseloomustati ühel juhul kaudse kasuna, aga mitte midagi täpsemalt. Ühel juhul iseloomustati kasu osalevate ametnike kompetentsi tõstmisena.

Oma suuremat kaasamist CPMRi tegemistesse soovisid partneritest kaks Saaremaalt, üks Hiiumaalt ja üks Pärnumaalt. Seejuures sooviti eeskätt info jagamist või kohaliku omavalitsusliidu kaudu kaasamist, Hiiumaa poolt aga sooviti EL poliitika kujundamise kaasamist.

Samas oma maavalitsuste osalemist CPMRis peeti üldiselt põhjendatuks, eitavaid vastuseid oli vaid üks. Loogiliselt arvati, et mingi muu maavalitsuse poolt CPMRis Eesti huvide esindamine poleks õigem.

Arvamused lahknesid selles, kas keegi teine peaks oma maakonna huve esindama. Alternatiividena pakuti omavalitsusliitu üksi või koos maavalitsusega, eraldi kohalikke omavalitsusi või ka Eesti rannalade ühist esindust.

Kokkuvõte

CPMR on suur ja mõjukas lobiorganisatsioon, mille peamine tegevusareen on EL poliitikakujundamine. Liikmeteks on reeglina regionaalsed omavalitsused. Eesti maakondade huvide esindamisele riiklike maavalitsuste poolt pole paremat alternatiivi,

sest enamiku Eesti kohalike omavalitsuste jaoks tegeleb CPMR liiga üldiste ja abstraktsete teemadega. Maavalitsuste liikmesusest tulenev kasu maakonnale pole garanteeritud, kuid selle hädavajalikuks tingimuseks on maakonnasiseste partnerite mitmekülgne kaasamine. Kui potentsiaalsetel partneritel puudub isegi teadmine maavalitsuse osalemisest, siis ei saa kasu maakonnale olla suurem kui osalevate ametnike osalemine võrgustumises ja oma kompetentsi parandamises. Organisatsioonilises mõttes on mõistlik kaaluda võimalust käsitleda Lääne-Eestit ja saari ühtse regioonina ja leppida kokku esinduse kord organisatsioonis.

3.3. MTÜ Helsingi -Tallinn EUREGIO

Järgnev alapeatükk on koostatud Harju Maavalitsuse enesekohase ankeedi, Uusimaa Liidu ja Helsingi linna meilivastuse ning ühtekokku kaheksa partnerorganisatsiooni (sh kuus kohalikku omavalitsust, maakondlik omavalitsusliit ja MAK) ankeetide alusel.

Organisatsiooni lühitutvustus

Helsingi-Tallinn EUREGIO (edaspidi EUREGIO) asutati informaalsete piireületava koostöövõrgustikuna, 1999. aasta koostöölepinguga. Partnerid olid asutamisel Helsingi linn, Uusimaa Liit, Tallinna linn, Harju Maavalitsus ja Harjumaa Omavalitsuste Liit. EUREGIO peamiseks eesmärgiks oli luua katusorganisatsioon regionaalse arengu projektide planeerimiseks ja elluviimiseks, samuti koordineerimaks piirkondlikku tegevust alljärgnevates ühishuvide valdkondades: poliitiliste organite vaheline koostöö, rahvusvaheline koostöö, majandus, haridus, kultuur, keskkond, territoriaalplaneerimine, arengustrateegiad ja infrastruktuur, päästeteenistus.

2003. aastal vormistati võrgustik juriidiliselt Eesti MTÜ-ks. EUREGIO viis ellu mitu Interregi projekti. 2014. aasta algusest lahkusid EUREGIOst mõlemad Soome partnerid ja MTÜ aktiivne tegevus puudub. Linnavalitsuse otsuse 16.12.2013 seletuskirjas on viidatud sellele, et liikmemaks oli ca 24 tuhat eurot, samas on Helsingi ja Tallinna koostöö viimasel ajal toimunud peamiselt ametiasutuste otsekontaktide vormis ilma EUREGIO vahendusega. Ka viimastes EUREGIO juhitud Interregi projektides olid partneritena kaasas nii Helsingi kui Tallinn otse. Uusimaa Liidu lahkumine tulenes vastavalt tema esindaja selgitusele Helsingi lahkumisest, kuna viimane on liidu suurim liige. Täna orienteeruvad nii Uusimaa Liit kui Helsingi linn nende endi sõnul peamiselt otsesuhtlemisele Eesti omavalitsustega. Helsingi Linnavalitsuse allüksused teevad otsekoostööd vastavate Tallinna Linna ametitega, strateegiliste ja valdkondadevaheliste küsimustega tegeleb Helsingi poolt eraldi rahvusvahelise koostöö koordinaator. Viimane juhivad parajasti käimasolevaid projekte, viib kokku huvitatud osapooli ja teavitab rahastusvõimalustest.

Maavalitsuse hinnangud

Harju MV esindab EUREGIOs mitte üksikute huvirühmade vaid maakonna huve laiemalt ja on eeskätt riigi esindaja. Vastavalt tegevuse teemaatikale on otseselt projektipartneritena kaasatud väga paljusid erinevaid huvigruppe - nt Eesti ministere, ameteid, ülikoole, transpordiettevõtteid, omavalitsusi jt. Laiemale publikule on tegevusi ja teemasid tutvustatud EUREGIO foorumitel.

EUREGIO on olnud katalüsaatoriks ja eestvedajaks suurele osale „metropolipiirkondade“ avaliku sektori koostööle. Projekti HTTransPlan on andnud suure panuse Helsingi ja Tallinna sadamate koostööle (konkreetselt kasvas sellest välja ühin TwinPort projekt kogumahus 56 mln eurot. Samuti on see olnud aluseks käimasolevale Harju MV poolt veetavale Helsingi-Tallinn püsiühenduse tasuvusuuringu eeluuringule ning selle abil on pandud paika rahvusvaheliste ja kohaliku tasandi transpordi planeerimise vajadused ja põhimõtted (arendused Ülemiste rahvusvahelise transpordisõlme paremaks ühendamiseks jne).

Harju MV usub, et läbi tugevama strateegilise tasandi koostöö on võimalik palju tõhusamalt suunata arenguid ka kohalikul tasandil ning väga paljud põhimõtted ja soovitused on pikapeale jõudnud ka kohaliku tasandi tegevusse kui iseenesestmõistetavad lähtekohad. Rahvusvaheline koostöö on andnud häid näiteid siinsete ülesannete lahendamiseks.

Maavalitsus tänasel kujul pole ideaalne partner rahvusvahelises regionaalses koostöös, kuna puudub sellekohane eelarve ja otsustusõigus rahastuse osas. EUREGIO tegevusse on kaasatud ka Tallinna Linn ja Harjumaa Omavalitsuste Liit ja selles organisatsioonis on see vältimatu, kuid omavalitsuste liidud, kui vabatahtlikud MTÜd ei suuda tänasel päeval kanda ei avaliku võimu esindaja rolli ega (lähtuvalt praktilisest kogemusest) ole piisavalt tugevad ja laia vaatega, et huvitada kaugemaleulatuvast strateegilise tasandi tegevusest.

EUREGIO tegevus on olnud 100% rahvusvaheline koostöö.

Partnerite hinnangud

Partneri te hinnangute üldistamisel peab arvestama seda, et EUREGIO võtmeomavalitsus - Tallinn pole ankeedile vastanud.

Vastanud omavalitsustest 3 ei teadnud ja 3 teadis Harju MV osalemisest EUREGIOs. MAK ja omavalitsusliit, kellest viimane on ka ise liige, teadsid. Otsese või kaudse kasu saamist MV osalemisest väitsid omavalitsusliit ja MAK, kuid mitte ükski vastanud omavalitsus. Kasuna on nimetatud koolitust, kogemuste- ja teabevahetust. Omavalitsustest vaid 2 väitsid enda kaasatust EUREGIOga seotud tegevusse. Kaasatud partnerite poolt märgiti nii sisendi küsimist kui teabe levitamist. Enda suurema kaasamise vastu oli huvi mõnedel omavalitsustel, seda nii rohkema info. kogemustevahetamise ja projektpartnerite leidmise osas. Suurema kaasamise huvi puudumist põhjendati erinevalt. Kes ei näinud EUREGIO tegevuses kasu või siis eelistas otsekontakte Soome partneritega, kellel oli aga negatiivne kogemus Helsingi „teerulli-töömeetodist“.

Oma MV osalemist EUREGIOs pidas kindlasti või pigem vajalikuks valdav enamus partnereid, vaid 2 leidis selle mittevajalikuks. Samas on ühe neist puhul põhjenduseks see, et Soome pool on loobunud ja tegelikku koostööd ei toimu. Alternatiivse maakonna esindajana mainiti mitmel puhul maakondlikku omavalitsusliitu, seega vastajate meelest poleks tingimata MV ja omavalitsusliidu mõlema liikmesus ilmselt vajalik.

Kokkuvõte

Tänaseks on EUREGIO tegevus rahvusvahelise koostööorganisatsioonina lõppenud. Saadud kogemust saab hinnata vaid tagasivaateliselt ning sedagi umbkaudselt, sest lahkumineku motiivid pole üksikasjalikult selged.

Interregi projektide raames, mida vedas EUREGIO, tegeldi Tallinna, Harjumaa ja kohati kogu Eesti jaoks strateegiliste teemadega. Projektide tulemused on mõjutanud meie strateegilist mõtlemist ja ilmselt suunavad ka lähituleviku olulisi avalikke investeeringuid. Harju MV osalemist EURTEGIOs võib pidada teatud määral paratamatuseks vaadates ühelt poolt maakondliku omavalitsusliidu staatust ja võimekust ning teiselt poolt Tallinna ning ülejäänud omavalitsuste suurel määral lahknevaid huve. On mõneti paratamatu, et kõik Harjumaa omavalitsused sellest tegevusest otseselt enda jaoks pole kasu tunnetanud.

EUREGIO tegevuse lõppemisest paistab suurem kahju Eesti poole arendusvõimekusele, sest kaob võimekas ja kogunud osaliselt riigi ning osaliselt välispartnerite rahastatud eraõiguslik kuid maakonna kui terviku avalikes huvides tegutsev projektijuhtimise asutus. Eesti poolel on vähe võimekust seda täiel määral asendada avaliku sektori kahepoolsete piiriüleste kontaktidega. Samas võib mõista ka Helsingi motivatsiooni, sest liikmemaksu arvel peeti ülal bürood Tallinnas ja Helsingi linnavalitsusel endal on võimekust väliskoostööd juhtida.

3.4. MTÜ Euregio Pskov-Livonia

Alapeatükk on koostatud Põlva Maavalitsuse, Valga Maavalitsuse ja Võru Maavalitsuse enesekohaste ankeetide, intervjuude ja 18 partnerorganisatsiooni ankeetide alusel.

Organisatsiooni lühitutvustus

Ühingu eesmärk on majanduslikult ja moraalselt mahajäänud piiriäärsete alade stabiilse ja tasakaalustatud arengu toetamine piiriülese koostöö kaudu ning oma liikmete ühishuvide esindamine ja kaitsmine. MTÜ ühendab kohalikud omavalitsused ja regionaalvõimud piiriäärsetest regioonidest Vene Föderatsioonis (Põtalovo rajoon, Palkino rajoon, Pihkva rajoon, Sebeži rajoon, Gdovi rajoon, Krasnogorodski rajoon ja Pihkva linn), Eesti Vabariigis (Valga maakond, Võru maakond, Põlva maakond) ja Läti Vabariigis (Aluksne rajoon, Balvi rajoon, Ludza rajoon, Valka rajoon). Lisaks põhikirjale on allkirjastatud raamleping Euregio Pskov-Livonia, mis on suunatud piirialade majandusliku ja sotsiaalse progressi saavutamisele, ökoloogiliste küsimuste lahendamisele ning ühiste programmide ja projektide väljatöötamisele/rakendamisele. Samuti ollakse huvitatud liikmete piiriäärse asukoha võimaluste efektiivselt kasutamisest oma territooriumi arenguks. Koostöösse on liitunud Viljandimaa.

Ühingu kõrgeim organ on üldkoosolek, mis koguneb vähemalt kord aastas. Juhatuse koosolekud toimuvad vähemalt kolm korda aastas. Juhtimiseks on moodustatud Eesti, Läti ja Vene sektsioonid. Igapäevast tööd Eestis korraldab palgeline tegevjuht.

Maavalitsuse hinnangud

MTÜ Euregio Pskov-Livonia töös osalevad kolme maakonna maavalitsused, omavalitsused, maakondlikud omavalitsuste liidud ja maakondlikud arendusorganisatsioonid. Kaasatud on maakondade ettevõtjaid (näiteks maakonna Valgamaa Äriklubi), haridus- ja kultuuriasutused ning nende esindajad.

Maavalitsuste hinnangul annab ühingus osalemine maavalitsusele ja partneritele olulise võimaluse hoidmaks sidemeid Vene Föderatsiooni ja Läti Vabariigi lähipiirkonna omavalitsuste ja regionaalsete partneritega. Ühiselt on koostatud ja teostatud väikeprojekte. Näiteks projektis ESTLATRUS "Foster SME".

Ühingu iga-aastane tegevuskava arutatakse osapoolte vahel ühiselt läbi, enne seda toimuvad arutelud koostööplaanide osas maakondlikes omavalitsuste liitudes. Aga näiteks ka Valga maakonna arengunõukogu juhtimise ja regionaalhalduse komisjonis.

Otsese kasuna hinnatakse abi venepoolsete kontaktide leidmisel ja loomisel, partnerite otsingul, vene viisade küllakutsete koostamine ja abi viisade vormistamisel. Väga tähtsaks peetakse piirialade ettevõtjate partneriaatide käivitamist, mis toimuvad rotatsiooni korras liikmesriikides. Toimuvad õpilasvahetused, ettevõtjate kontaktüritused. Vastavalt maakonna vajadustele otsitakse partnereid ja tehakse koostööd. Põlva Maavalitsus rõhutas soovi teha tugevamat koostööd Venemaa suunal: Põlvamaa aasta Peterburis, kuid poliitilistel põhjustel jäi see 2014. aastal ära.

24. novembril 2014 toimus Põlva Maavalitsuses Põlva, Võru, Valga, Viljandi maavalitsuste, omavalitsusliitude esindajate ja MTÜ Euregio Pskov-Livonia esindajate kohtumine, kus oli teemaks organisatsiooni edasine tegevus. Kohal viibisid ka kõigi maakondade maavanemad. Ühiselt otsustati, et organisatsiooni rahvusvahelise koostöö kogemus on väärtuslik piirkonnale ja jätkatakse osalemist organisatsioonis. Lepiti kokku, et kord kvartalis hakkab organisatsiooni tegevjuht viibima maavalitsuses kohapeal, alates 2015. aastast, kus huvigrupid saavad võimaluse kohtuda, saada nõustamist või arutada arenguplaane.

Ühingu tegevuse tähtsust on kajastatud arengudokumentides. Näiteks arengustrateegias „Valgamaa 2020“ tuuakse välja, et haldussuutlikkuse tagamisel on tähtis roll arengukoostööl ja kogemuste vahetamisel nii maakonna sees, Eestis kui Euroopas, mis aitab tõsta maakonna arengu pikaajaliseks kavandamiseks vajalikku arendusvõimekust. Valgamaa senised kogemused aga võimaldavad omakorda aidata järele arengukoostöö prioriteetsete sihtriikide (Ukraina, Valgevene, Moldova, Gruusia) regioone. Arengustrateegias on nähtud ette ühe tegevusena arengukoostöö ja halduskogemuse vahetamine välisriikidega.

Antud kaasuse puhul peetakse optimaalseks, et koostööd veavad maavalitsused, kes omavad kompetentsi ja võimekust projekte juhtida või olla neis partner. Maavalitsus on kõige turvalisem valik esindamiseks maakonna organisatsioonide, nad omavad stabiilsust ja neutraalsust. Maavalitsus omab kontakte üle maakonna ning on suuteline kaasama koostöösse nii avalikku- era- kui ka kolmandat sektorit. Lisaks on maavalitsusel võimalik taotleda projektide elluviimiseks sildfinantseerimist. Väikesed organisatsioonid ei ole reeglina suutelised suuri projekte vedama ja finantseerima.

Edukas rahvusvaheline koostöö eeldab vahendeid ja inimesi. Täna puudub maavalitsustes väliskoostööle spetsialiseerinud töötaja, kes tegeleks spetsiaalselt rahvusvahelise koostööga (kaasatakse vastavalt vajadusele). Samuti nõuab koostöö rahalisi vahendeid liikmemaksude tasumiseks, n.ö koostöö ülevalhoidmiseks (üritustel osalemine/ürituste korraldamine; lähetused jms) ning projektide kaasfinantseerimiseks. Nii kaua kui töö toimub projektipõhiselt ja külmutatud majanduskulude eelarvel, jääb töö projektipõhiseks. Kitsaskohana toodi välja ka kohati keeleoskuse vähesust.

Partnerite hinnangud

Partnerorganisatsioonidest vaid üks vastas, et ei tea MTÜ Euregio Pskov-Livonia tegevusest. Teised vastajad olid selle organisatsiooni tegemistest vägagi teadlikud. Vastajatest 8 (50%) olid koostööst saanud kasu: ettevõtjate koostöösidesmed (näiteks projekt ESTLATRUS "Foster SME"), uued projekti algatused, vene viisaga seotud probleemidele lahendused, saanud uusi kontakte ja õppinud tundma partnerite kogemusi. Toodi veel esile ettevõtlusalase koostöö korraldamist nn partneriaatide läbiviimist kaks korda aastas (osavõtjaid 50 kuni 80 ettevõtet kolmest riigist). Samuti arendus- ja kultuuritöötajate võrgustikku ning õpilasvahetusi (eesmärgiks keeleõpe). Töötab noorteseksioon. Kõik need tegevused on aidanud süvendada piiriülest koostööd ja personaalseid kontakte nii Venemaal kui Lätis. Just Venemaal asjaajamisel peetakse oluliseks isiklike kontaktide olemasolu. Kaheksa vastajat, kes pole koostöös osalenud, sellist vajadust pigem ka ei näe. Põhjuseks, et neil on oma koostööpartnerid, pole huvi jms. Küll aga pidasid ka koostööst välja jäänud väga oluliseks, et selline koostööorganisatsioon Venemaa ja Läti suunas toimiks ning pidas tegevust põhjendatuks. Need, kes MTÜ Euregio Pskov-Livonia tegevusest osalevad, peavad kaasamise taset piisavaks. Positiivseks peetakse, et maavalitsused küsivad töösse sisendit. Enamus vastajatest peavad põhjendatuks, et koostööd veaksid maakondlikud omavalitsuste liidud.

Kokkuvõte

MTÜ Euregio Pskov-Livonia tegevust peetakse vajalikuks. Enam soovitakse organisatsiooni töös sihivõimekust ja maakondlike omavalitsusliitude aktiivsust.

3.5. Valga Maakonna -Rootsi Jämtlandi lääni Majandusühistu

Valga maakonna sõpruslepingud Jämtlandi Lääniga algasid 1991. aastal. Esimene koostööleping on aastast 1992. Praegu kehtiv viieaastane sõpruse ja koostöö raamleping on kuni aastani 2017. Selles on esindatud sellised valdkonnad nagu haridus, kultuur, tervishoid, sotsiaalpoliitika, keskkond, demokraatia areng, ettevõtlus, luterlike koguduste vaheline koostöö jne. Lepingupartnerina osaleb koostöös aktiivselt ka Valgamaa Omavalitsuste Liit.

Heaks näiteks on Jämtlandi lääni, Valgamaa ja Ukraina Vabariigi Šatski rajooni koostöös ellu viidud projekt JaVaSha, mille eesmärgiks oli tutvustada kaasaegset Euroopa omavalitsussüsteemi arengut, osutada abi Šatski rajooni arengukava koostamisel ja elluviimisel, sealse piirkonna maaelu arendamisel jne.

Valga Maavalitsuse enesehinnangul on neil olemas kompetents ja võimalik taotleda ressursse projektide juhtimiseks ja neis osalemiseks. Jämtlandi lääni peetakse Valga maavalitsusele usaldusväärseks ja stabiilseks partneriks, kelle kaudu saadakse hea ülevaade ka Põhjamaades toimuvast.

Arengustrateegias „Valgamaa 2020“ sätestab ühe tegevusena arengukoostöö ja halduskogemuse vahetamise välisriikidega. Detailsemad koostööplaanid arutatakse läbi Valgamaa Omavalitsuste Liiduga ning maakonna arengunõukogu juhtimise ja regionaalhalduse komisjoniga. Rahvusvahelise koostöö paremaks korraldamiseks peaks maavalitsusel selleks olema spetsiaalsed vahendid. Praegu on töö projektipõhine ja külmutatud majanduskulude eelarve arvelt.

3.6. ESIN - Euroopa Väikesaarte Föderatsioon

2001. aastal löid kuue maa - Taani, Soome, Rootsi, Prantsusmaa, Iirimaa ja Šotimaa väikesaari esindavad organisatsioonid võrgustiku. 2005. aastal võrgustik muutus föderatsiooniks, säilitades küll esialgse nimelühendi. Aastatel 2006-2009 liitusid Eesti, Itaalia, Kreeka ja Ahvenamaa saarte organisatsioonid. 2014. aastal on liitumisavalduse esitanud Horvaatia saarte esindusorganisatsioon. Igast riigist võib liikmeks olla vaid üks organisatsioon. Eesti poolseks liikmeks on Eesti Saarte Kogu.

Igal riigil on oma väikesaare definitsioon. Ühisjoonteks ESINis on, et saartel on püsielanike kogukond, puudub ühendus mandriga ja saared ei ole „regionaalsed saared“ - ei kuulu CPMRi. Kokku esindatakse 1200 saart elanikkonnaga 343 000 ümber.

ESINi peamine eesmärk on aidata väikesaarte kogukondadel püsima jääda. Selleks tegutsetakse kohalikul ja Euroopa tasandil. Kohalikul tasandil taotletakse kultuurilise identiteedi tugevdamist ja teabevahetust ning kogemuste võrdlemist liikmeskonnas. Euroopa tasandil taotletakse EL institutsioonide teavitamist ja poliitikakujundamise mõjutamist tõstes teadlikkust ja arusaamist väikesaarte probleemidest.

ESINi peamine EL kaasrahastatav projekt ühe partnerina viimastel aastatel on olnud SMILEGOV, mis edendab taastuvenergeetikat ja sellega seoses ka mitmetasandilist valitsemist saartel. ESIN on registreeritud EL lobiorganisatsioonina. Haldusvõimekus on ilmselt väga piiratud nii ESINi liikmetel kui föderatsioonil endal, sest oma sekretariaat puudub ja liikmemaks on sümboolne (250 eurot). Eesti liikmemaks on tasutud läbi Hiiu Maavalitsuse, kes aga ise ESINi liige ei ole.

3.7. IIGA - Rahvusvaheline Saarte Mängude Assotsiatsioon

Esimesed Saarte mängud korraldati 1985. aastal Mani saarel 15 saare osalejatega. Mängude mõtteks oli pakkuda väikesearvuliste saartekogukondade noortele rahvusvahelise võistlemise kogemust sarnastest tingimustest pärit sportlastega. See võimaldab ühtlasi kultuurivahetust ja sotsiaalset suhtlemist. Samas asutati ka IIGA.

IIGA on piiratud vastutusega äriühing, kel on ainuõigus korraldada NatWest'i (peasponsori National Westminster Bank'i järgi) saarte mängu. IIGAs on liikmeiks 25 saart, kellel on nõuetekohased kohalikud saarte mängude ühendused. Liikmeks saavad olla kuni 125 tuh alalise elanikuga saared.

MTÜ Saaremaa Saarte Mängude Assotsiatsioon on 1999. aastal loodud mittetulundusühing, mille eesmärgiks on organiseerida Saare maakonna osalemist IIGA üritustel ja erinevates rahvusvahelistes projektides. Põhieesmärgiks on organiseerida Saaremaa delegatsiooni osalemine iga kahe aasta tagant toimuvatel ülemaailmsel Saarte mängudel.

Saaremaa Saarte Mängude Assotsiatsioonil on liikmeks 16 spordiklubi ja kaks füüsilist isikut ning tegevust juhib 7-liikmeline juhatus. Saare MV liikmeskonda ei kuulu.

3.8. AEBR - Euroopa piirialade assotsiatsioon

Asutatud 1971. aastal ja organisatsioonis on liikmeid enam kui 100. Keskendutakse EL sise- ja välispiiri ülesele koostööle, et lahendada ühiselt probleeme ja vastata väljakutsetele, mis tulenevad piiriteemadest. Samuti tegeletakse ühiste huvide esindamisega, nende kaitsmisega ja kogemusõppega piirialade koostööst nii teoreetilises kui praktilises võtmes. Eestis kuulub AEBRi osalise liikmestaatusega Euregio Pskov-Livonia.

3.9. Maavalitsused rahvusvahelise koostöö korraldusest üldiselt

Kuna maavalitsuste ankeedis esitati ka üldisemaid küsimusi rahvusvahelise koostöö korralduse kohta, mis ei seostunud otseselt ühegi konkreetse organisatsiooniga, siis esitame nende vastuste üldistuse allpool omaette.

Ükski küsitatud maavalitsus peale Harju ei näinud vajadust osaleda mõnes täiendavas rahvusvahelises koostööorganisatsioonis. Harju MV on kaalunud osalemist CPMRis ning on ühinenud ka Euroopa Väinade Initsiatiiviga (koostöömemorandumil põhinev võrgustik).

Maavalitsuste osalemise strateegilisest kavandamisest rahvusvahelistes koostööorganisatsioonides saab rääkida eelkõige seoses maakonnastrateegiatega, mõnel juhul ka maakonnaplaneeringuga. Rahvusvahelist koostööd käsitletakse ühe spetsiifilise vahendina maakonna mitmesuguste sisuliste arengueesmärkide saavutamisel, mistõttu enamasti piirduakse strateegias selle tähtsuse rõhutamisega ja mõnikord ka antud maakonna jaoks oluliste konkreetsete organisatsioonide või algatuste nimetamisega. Väliskoostöö põhimõtteid, spetsiifilisi eesmärke ja tegevussuundade prioriteerimist pole eraldi käsitletud.

B7 puhul mainivad nii Saare kui Hiiu maavalitsus strateegiliste dokumentidena lisaks eelnimetatuile B7 arengukava ja põhikirja. Siit ilmneb, et ka ühinemine ise on strateegiline valik ning tähendab vastava organisatsiooni eesmärkide ning tegutsemismudelite omaksvõtmist.

Üldisemal tasemel rahvusvahelise koostöö strateegilise kavandamise puudumise oludes võtavad osa maavalitsusi nende endi väitel mõne konkreetsete organisatsiooniga ühinemise suhtes seisukoha konsulteerides erinevate partnerite ning nende esinduskogudega, aga arvestades ka maakonna üldisi huvisid. Kolm maavalitsust on aga jätnud selle küsimuse vastamata, millest võib järeldada, et probleemi pole seni tähtsustatud - võib olla ka seepärast, et ühinemised on ammu tehtud ja uusi pole ette näha.

Rahvusvahelises koostöös osalemise peamiste kitsaskohtade määramisel on maavalitsused üksmeelsed: need on vähene inimressurs ja ebakindel rahastamine. Vaid Hiiu Maavalitsus ütleb selgelt, et rahvusvahelises koostöö osalemine on kaetud ühe töötaja 0,2 koormusega. Mujal pole selge, kas kellelegi on pandud otsest vastutust. Usutavasti on maavalitsuse esindamise kujunemine ühes või teises rahvusvahelises organisatsioonis

suuresti juhtumipõhine. Kui liikmemaksud on tasutud seni Siseministeeriumi abiga, tekitab ikkagi raskusi koostööritustega seotud reisi- ja korralduskulude katmine. Mõneti üllataval kombel on aga vaid Harju Maavalitsus maininud probleemina maavalitsuste ebaselget staatust rahvusvahelise koostöö subjektina. Teisiti öeldes - millised on tema kui riigiasutuse volitused koostöös välisriikide omavalitsuslike regioonidega. See puudutab eriti otsustusõigust ja ning rahastamist.

Vastused küsimusele, kas ja kuidas on võimalik korraldada rahvusvahelises koostöös osalemist maavalitsuste poolt paremini, lahknevad.

Osa leiab, et praeguse rahalise ja inimressursiga polegi võimalik asju parandada. Teised näevad lahendusena suuremat panust eeskätt asjalikku projektikoostöösse, aga ka sõpruspiirkondade liini jätkamise ja ühiste huvideolemasolul nn euroregiooni formaati (nagu Livonia Maritima). Lisaks on parendamisvõimalusena viidatud kuluka aparaadi vähendamisele (nagu B7 puhul) ja maakonnasisese partnerite koostöö tihendamisele. Viimane võimaldaks mh leida kokkuleppeid, mis oleks fikseeritud maakonda puudutavates arengudokumentides.

4. Kohalike omavalitsuste rahvusvaheline koostöö üleriigiliste liitude tasemel

Eesti Linnade Liidu esindajad osalevad järjepidevalt Euroopa Liidu Regioonide Komitee (CdR), Euroopa Nõukogu Kohalike ja Regionaalsete Omavalitsuste Kongressi (CLRAE), Euroopa Kohalike ja Regionaalsete Omavalitsuste Nõukogu (CEMR) töös. Eesti Linnade Liit omab kehtivat koostöö lepingut Soome Omavalitsuste Liiduga (KL), teeb koostööd Rootsi Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Liiduga (SALA), teostas ühisprojekte Läti Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Liiduga (LALRG) ja Leedu Omavalitsuste Liiduga (ALAL) ning teostab konsultatiivnõupidamisi Norra Omavalitsuste Liiduga (KS).

EMOLi huvid on esindatud Euroopa Liidu Regioonide Komitees (CdR). Alates 2005. aastast on EMOL Euroopa Kohalike ja Regionaalsete Omavalitsuste Nõukogu (CEMR) liige ja osaleb oma esindajate kaudu Euroopa Nõukogu Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongressi (CLRAE) töös. EMOL on ka Läänemere riikide Subregionaalse koostöö organisatsiooni (BSSSC) liige. Eesti Maaomavalitsuste Liidul on sõlmitud aastast 2009 pikaajaline koostööleping Vene Föderatsiooni Pihkva oblasti munitsipaalüksuse Pihkva rajooni vahel. Lepinguga raames arendatakse piiriäärset koostööd, et luua soodsaid tingimusi omavalitsuste vahel, vahetada kogemusi ja informatsiooni sotsiaal-majandusliku ning ühiskondlik-poliitilise elu sfääris, laiendada kontakte hariduse, teaduse, kultuuri, spordi ja turismi valdkondades, aidata kaasa looduskeskkonna säilitamisele ja taastamisele ning loodusressursside kasutamisele.

Soome Kohalike ja Regionaalsete Omavalitsuste Liidu (Suomen Kuntaliitto) ja Eesti üleriigiliste omavalitsusliitude (Eesti Linnade Liit ja Eesti Maaomavalitsuste Liit) vahel on sõlmitud koostööprotokoll aastateks 2012-2014.

Alates 2005. aasta augustist töötab Brüsselis Eesti üleriigiliste omavalitsusliitude (Eesti Linnade Liit ja Eesti Maaomavalitsuste Liit) esindus. Esinduse ülesannete hulka kuuluvad liitude esindamine ja seisukohtade vahendamine Brüsselis (koostöövõrgustikud, töögrupid,

konverentsid, seminarid), koostöö arendamine teiste riikide omavalitsusliitude ja regioonide esindajatega, kontaktide loomine EL institutsioonides, organisatsioonides ja võrgustikes, teabe vahendamine ekspertidele ja projektkoostööpartnerite otsingute vahendamine. Samuti tegeletakse Regioonide Komitee Eesti delegatsiooni liikmete töö koordineerimisega ning EL poliitikate jälgimise ja seadusandluse ettevalmistamisega. Üks olulisi tööloike on infovahetus ja koostöö Siseministeeriumi kohaliku omavalitsuse ja regionaalhalduse osakonna, Riigikantselei ja Välisministeeriumi EL valdkonna esindajatega.

5. Kokkuvõtte ja järeldused

- Käesolevas uuringus oli objektiks maavalitsuste osalemine rahvusvahelistes koostööorganisatsioonides. Organisatsiooni kriteeriumiks oli võetud liikmemaksu olemasolu. Kuivõrd rahvusvaheline koostöö toimub nüüdisajal mitmes vormis (lisaks fikseeritud liikmeskonnaga ametlikult registreeritud juriidilisele isikule veel nt koostöölepingutel põhinevad võrgustikud ja sõprusühendused ning projektipõhised partnerlused), siis selle uuringu põhjal ei saa maavalitsuste rahvusvahelisest koostööst terviklikku ülevaadet.
- Praegu osaleb Eesti maavalitsustest rahvusvahelistes koostööorganisatsioonides seitse, ehk alla poole. Osaletakse neljas tegevas organisatsioonis, milleks on CPMR, B7, MTÜ Euregio Pskov-Livonia ja Valga Maakonna -Rootsi Jämtlandi lääni Majandusühistu. Lisaks on uuringus käsitletud MTÜ Helsingi-Tallinn Euregiot, mis on eelmisel aastal rahvusvahelise organisatsioonina tegevuse lõpetanud, kuna Soome liikmed lahkusid. Uute rahvusvahelistesse organisatsioonidega liitumist küsitletud maavalitsused ei soovi.
- Maavalitsuste kaudu on liikunud toetusi ka IIGA ja ESINi organisatsioonidele, kuid nende liikmed maavalitsused pole.
- Organisatsioonide plaanis on aktiivsemad Saare ja Hiiu maavalitsused kuuludes korrakahte organisatsiooni - CPMR ja B7, mis mõlemad tegutsevad lähtudes saarte või laiemalt mereliste piirkondade huve esindades. Pärnu, Valga, Põlva ja Võru maavalitsused kuuluvad igaüks ühte organisatsiooni. Ka Harju Maavalitsus kuulus ühte organisatsiooni.
- Võib näha märke, et koostööorganisatsioonide hulgas on oma püsiva sekretariaadiga ja seega kulukama liikmemaksuga ühendused populaarsust kaotamas. Helsingi-Tallinn Euregio kaotas välisliikmed, B7 tõmbas kulusid kokku, Eesti maavalitsused otsivad võimalusi CPMR liikmelisuse osas koostööd teha, et liikmemakse kokku hoida. Oma osa mitme organisatsiooni raskustes on ka laiema ühiskondliku kliima muutustel, kus Eesti jt uute liikmeriikide regioonidega suheldakse kui võrdsete partnerite, mitte hädaliste abivajajatega. Samuti on koostöös tekkivate raskuste põhjusena nimetatud ametnike ja poliitikute põlvkonn vahetust. Seejuures peab märkima, et eraldi sekretariaatide kaotamine mõjutab enim Eesti maavalitsuste koostöövõimekust, sest meie maavalitsustel endil on inim- ja rahaline ressurss koostöös osalemiseks palju napim kui lääne partneritel.

- Maavalitsuste endi hinnangul esindavad nad rahvusvahelistes koostööorganisatsioonides maakonna kui tervikute huve, toomata esile üht või teist kitsamat huvigrupi. Saadud kasudena nähakse sõltuvalt organisatsioonist mõnevõrra erinevaid asju. Kui CPMR ja B7 puhul on selleks võimalus osa võtta EL poliitika mõjutamisest lobitöö kaudu ja arusaamise omandamine rahvusvahelistest suundumustest, siis kõigi organisatsioonide puhul on üldisteks kasudeks ideede vahetus, kogemuse võrdlemine, eriti aga koostööprojektide algatamine ja elluviimine.
- Maavalitsuste osalemine rahvusvahelises koostööorganisatsioonides oma regiooni esindajaina on nende endi hinnangul põhjendatud, sest kohalikud omavalitsusliidud on üldiselt nõrgemad ja ei hõlma ka kõiki omavalitsusi. Erinevate maakonna huvirühmade suhtes neutraalse osapoolena suudab maavalitsus parimal viisil maakonnasiseste partnerite huvid koondada. Selleks maavalitsused kaasavad oma maakonnas kohalikke omavalitsusi ja teisi partnerorganisatsioone kõige laiemalt info edastamise ja ettepanekute küsimise kaudu, paljudel juhtudel pakutakse partnerina osalemist projektides.
- Maavalitsuste potentsiaalsete kohapealsete partnerite, kelleks on esmajoones maakondlikud omavalitsusliidud, arenduskeskused ja üksikud omavalitsused, vastused avavad teise vaate samadele protsessidele. Kõnekam on nii ankeedile vastamise vähene aktiivsus kui saadud vastused ise. Respondentide väga madalale küsimustiku vastamise aktiivsusele on kaks võimalikku selgitust - kas ei osatud vastata, kuna sellest valdkonnast on teadlikkus madal või siis peeti seda teemat ebaoluliseks. Suure osa ankeetide täitmine saavutati korduvate meeldetuletuste ja ülehelistamise tulemusel.
- Vastanutegi hulgas leidis küllalt palju kohalikke omavalitsusi, kes polnud üldse informeeritud oma maavalitsuse liikmesusest mõnes rahvusvahelises koostööorganisatsioonis. Otsese või kaudse kasu saamist väitis suhteliselt väike osa vastanuist. Leidus nii vastanuid, kes olid rahul oma senise kaasatusega maavalitsuse poolt tehtavasse väliskoostöösse, kui ka neid, kes soovisid suuremat kaasamist - eeskätt info saamist. Nii mitmedki omavalitsused aga ei soovinudki kaasamist väites, et sellest nad kasu ei näe ja pole ka ressursi ise osaleda. Samas peeti maavalitsuste osalemist neis organisatsioonides üldiselt vajalikuks. Parem oleks aga olukord, kui ka maakondlik omavalitsusliit oleks tegevustes enam kaasas. Küsitlustulemuste hindamisel tuleb siiski silmas pidada, et teadlikkus sõltub teatud määral omavalitsusjuhtide ja ametnike suhteliselt kiirest vahetumisest. Omapoolse kasuna tunnetavad kohalikud omavalitsused mitte niivõrd informeerituse ja asjatundlikkuse kasvu kui otseseid rahaliselt mõõdetavaid muutusi.
- Vastanute arvates võiks rahvusvahelise suhtluse kohta olla enam süstematiseeritud teavet, nn rahvusvaheliste suhete tervikprofiili põhimõttel. Seda rolli võiks riiklikul tasandil senisest enam kanda Siseministerium, mida ta ka praegu teeb. Eesti projektipartnerite kohta võiks olla interaktiivne veebileht ja soovijatel võimalus sealt projektipartnereid leida. Töösse tuleks senisest enam kaasata ka Välisministerium.
- Eelnevast tulenevalt võib järeldada, et maavalitsuste rahvusvaheline koostöö, sh ka formaalsete koostööorganisatsioonide liikmena on Eesti maakondadele vajalik ja põhjendatud. Olles küll kohaliku omavalitsusliku mandaadita asutused, on

maavalitsused oma maakondades praegu parimad maakonna kui terviku huide sõnastajad ja esindajad. Kuivõrd tegu on riigieelarveliste asutustega, siis on Siseministeriumil põhjust seda osalemist jätkuvalt seirata ja vajadusel suunata ning koordineerida.

- Siseministeriumil on soovitatav sõnastada põhimõtted maakondade rahvusvahelise koostöö toetamiseks. Neis peaks käsitlema nii maavalitsuste head tava maakonnasiseste partnerite kaasamisel, rahvusvahelise koostöö ametlikku tunnustamist maavalitsuste ühe arendusfunktsioonina, kõigile maavalitsustele liigipääsu kindlustamist rahvusvahelise koostöö rahastusele ning selle valdkonna seire ja suunamise korraldamist ministeriumi tasemel.
- Maavalitsuste osalemisel rahvusvahelises koostöös on probleemiks nende kahetine roll. Esiteks, maavalitsused on riigi esindajad kohtade, mis haakub ka nende regionaalse rolliga olla maakonna tasakaalustatud arendajaks. Paraku pole seda regionaalse esinduse rolli alati lihtne täita rahvusvahelises koostöös, kuna ollakse riigi esindaja ning rahvusvahelises koostöös otsustamiseks on vajadus vähemalt konsulteerida Siseministeriumiga. Teiseks, paljude kohalike omavalitsuste võimekus rahvusvaheliseks koostööks on väga piiratud nende ressursside vähesuse tõttu. Rahvusvahelises võrgustikus osalemiseks on vajalik suuremat mastaapi, mida võiksid täita maakondlikud omavalitsusliidud, milleks aga on vaja suurendada nende võimekust. Kohalike omavalitsuste üleriigilised liidud on olulised kohalike omavalitsuste rahvusvahelise koostöö subjektid. Nende ülesandeks on oma liikmete üleriigilise ühistegevuse kaudu toetada kohalike omavalitsuste üldist jätkusuutlikkust, mille osaks on ka rahvusvahelises koostöös kohalike omavalitsuste ühishuvid ja liitu kuuluvate kohaliku omavalitsuse üksuste kui terviku esindamine suhetes rahvusvaheliste organisatsioonidega, väliskoostöö ja sõprussidemete arendamine.
- Kaalumiseks esitame järgmised ideed. Igasuguse maakonna esindamise puhul maavalitsuse poolt rahvusvahelises regioonide koostöös seada üldiseks tingimuseks maakonnasiseste partnerorganisatsioonide teavitamine ning nende kaasamine maakonna positsioonide väljatöötamisse. Partnerite kaasamisel projektikoostöösse, kus teatud osa omafinantseeringust katab maavalitsus, seada tingimuseks ka nendepoolne osalus eestipoolse omafinantseeringu katmisel. Tunnistada ülemaakondliku rahvusvahelise koostöö korraldamine või koordineerimine ja toetamine maavalitsuse üheks ülesandeks, millega kaasneksid ka personalipoliitikas ja rahastamises vastavad muutused. Loobuda organisatsioonide liikmemaksude käsitlemisest eraldi kuluartiklina ja selle asemel anda kõigile maavalitsustele paindlikud võimalused taotleda vahendeid eri vormides rahvusvaheliseks koostööks - sh panna ministeriumis ühele töötajale maavalitsuste rahvusvahelise koostöö seire, toetamise ja koordineerimise ülesanne.
- Nelja praegu tegutseva regioonide rahvusvahelise koostööorganisatsiooni osas esitame järgmised ettepanekud. Toetada jätkuvalt B7, MTÜ Euregio Pskov-Livonia ja Valga Maakonna -Rootsi Jämtlandi lääni Majandusühistu liikmesust Eesti maavalitsuste poolt. CPMR osas leppida Siseministeriumi algatusel asjasthuvitatud maavalitsustega kokku Eesti saarte ja rannikupiirkondade ühiste huvid esindamises ühe või kahe maavalitsuse liikmesuse kaudu, kusjuures nende positsioonide väljatöötamisse kaasata ka kõik teised asjassepuutuvad maavalitsused.

- Oleme seisukohal, et Eesti riigi poolt on mõistlik jätkata nii ESK liikmesuse toetamist ESINis kui Saaremaa Saarte Mängude Assotsiatsiooni liikmesuse toetamist IIGAs, kuid võimaluse korral leida selleks muu kanal kui maavalitsuste rahvusvahelise koostöö finantseerimine.

Kasutatud materjalid

Eesti Linnade Liidu tegevusperioodi 2010-2013 aruanne.

Eesti Maaomavalitsuste Liidu tegevusaruanne 2013.

Euroopa Piirialade Assotsiatsioon. <http://www.aebr.eu/en/index.php>

Koostööleping Eesti Maaomavalitsuste Liidu ja Vene Föderatsiooni Pihkva oblasti munitsipaalüksuse Pihkva rajoon vahel.

Iseloomustatud organisatsioonide internetipõhised kodulehed

Lisad

Lisa 1. Veebipõhine küsimustik rahvusvahelistes organisatsioonides osalevate maavalitsuste partneritele

Lugupeetud vastaja!

Konsultatsiooni- ja koolituskeskus Geomedia viib Siseministeeriumi tellimusel läbi uuringut maavalitsuste osalemisest rahvusvahelistes koostööorganisatsioonides. Kuna maavalitsused esindavad seal oma maakonda kui tervikut, siis üks osa uuringust käsitleb peamiste kohalike partnerorganisatsioonide - kohalike omavalitsuste, nende maakondliku liidu ja maakondliku arenduskeskuse - huvide arvestamist ja kaasamist sellises tegevuses.

Uuringu tulemusi on kavas kasutada riikliku poliitika kujundamiseks. Palume Teie lahket kaasabi sellele uuringule, mida saate anda vastates küsimustikule, mille leiате lingilt (nimi). Kindlustame, et ankeedi vastuseid ei kasutata ega edastata konkreetsete asutustega seostatud kujul.

Ootame Teie vastuseid hiljemalt (aeg). Küsimuste korral palun pöörduda aadressil rivo@geomedia.ee. või helistada minu telefonile 5132414.

Lugupidamisega,
Rivo Noorkõiv
Uuringu läbiviija

1. Kas teate oma MV osalemisest järgnevates rahvusvahelistes koostööorganisatsioonides? (Jah/ei iga organisatsiooni kohta eraldi)
2. Kas olete saanud konkreetset või kaudset kasu oma MV osalemisest rahvusvaheliste koostööorganisatsioonide töös? (Jah/ei iga organisatsiooni kohta eraldi)
3. Kui jah, siis millist kasu? (Vaba vastus iga organisatsiooni kohta eraldi).
4. Kas ja kuidas on MV kaasanud teid rahvusvaheliste koostööorganisatsioonide töösse? (Sisendi küsimine, Eesti-poolsete otsuste tegemine/kujundamine, tagasiside andmine, organisatsiooni tegevustest informeerimine, töö tulemuste levitamine, kaasanud muul viisil; iga organisatsiooni kohta eraldi)?
5. Kas tunnete vajadust, et MV teid rohkem kaasaks rahvusvaheliste koostööorganisatsioonide koostöösse? (Jah/ei iga organisatsiooni kohta eraldi)
6. Kui ei, siis miks? ((Vaba vastus iga organisatsiooni kohta eraldi)
7. Kui jah, siis kuidas peaks teid kaasama? ((Vaba vastus iga organisatsiooni kohta eraldi)
8. Kas MV osalemine rahvusvaheliste koostööorganisatsioonide töös on teie arvates piisavalt põhjendatud? (Kindlasti on, küllap on, pigem mitte; iga organisatsiooni kohta eraldi)
9. Kas peaks rahvusvaheliste koostööorganisatsioonide töös osalema mõni teine maavalitsus? (Milline, iga organisatsiooni kohta eraldi)
10. Kas rahvusvaheliste koostööorganisatsioonide töös peaks osalema MV asemel pigem mõni teine organisatsioon? (ei/KOVid; maakondlik OVL, ELL, EMOL, muu; iga organisatsiooni kohta eraldi).

Adressaadid:

ESIN - Hiiumaa KOVid, OVL, MAK
 CPMR - Pärnumaa, Saaremaa ja Hiiumaa KOVid, OVL, MAK
 B7 - Saaremaa ja Hiiumaa KOVid, OVL, MAK
 MTÜ Euregio Pskov-Livonia - Põlvamaa, Võrumaa, Valgamaa KOVid, OVL, MAK
 MTÜ Euregio - Harjumaa KOVid, OVL, MAK
 Valga Maakonna ja Rootsi Jämtlandi Lääni Majandusühistu - Valgamaa KOVid, OVL, MAK
 IIGA - Saaremaa KOVid, OVL, MAK

Lisa 2. E-postiga küsimustik maavalitsustele

Lugupeetud maavalitsuse esindaja!

Konsultatsiooni- ja koolituskeskus Geomedia viib Siseministeeriumi tellimusel läbi uuringut maavalitsuste osalemisest rahvusvahelistes koostööorganisatsioonides. Viimaste all peame silmas nii kindla liikmeskonnaga organisatsioone kui ka erinevaid püsivama iseloomuga võrgustikke.

Palume Teie lahket kaasabi sellele uuringule, mida saate anda vastates manuses olevale küsimustikule. Uuringu tulemusi on kavas kasutada riikliku poliitika kujundamiseks maakondade rahvusvahelise koostöö suhtes.

Ootame Teie vastuseid hiljemalt (aeg). Küsimuste korral palun pöörduda aadressil rivo@geomedia.ee. või helistada minu telefonile 5132414.

Lugupidamisega,
 Rivo Noorkõiv
 Uuringu läbiviija

1. Millistes rahvusvaheliste koostööorganisatsioonide töös te osalete (kas organisatsiooni liikmena või mõnes muus koostöö vormis)?
2. Milliseid reaalseid huvigrippe ja/või organisatsioone te esindate rahvusvahelises koostööorganisatsiooni töös (iga organisatsiooni puhul eraldi)?
3. Kas ja kuidas olete kaasanud rahvusvahelise koostööorganisatsiooni töösse (nt sisendi küsimine, Eesti-poolsete otsuste tegemine/kujundamine, tagasiside andmine, organisatsiooni tegevustest informeerimine, töö tulemuste levitamine jms) asjakohaseid huvigruppe ja koostööpartnereid?
4. Millist otsest (reaalselt mõõdetavat) ja kaudset kasu saate konkreetsetes rahvusvahelises koostööorganisatsiooni töös osalemisest (iga organisatsiooni puhul eraldi)?
5. Millist otsest (reaalselt mõõdetavat) ja kaudset kasu saavad maakonnad/regioonid, KOVid ja KOVide liidud jm asjakohased organisatsioonid ning huvigrupid teie konkreetsetes rahvusvahelises koostööorganisatsiooni töös osalemisest (iga organisatsiooni puhul eraldi)?
6. Kas vastava rahvusvahelise koostööorganisatsiooni töös peaks osalema pigem mõni teine organisatsioon (nt KOVid; KOVide-liidud, muu (katus)organisatsioon või ametiasutus vms) MV asemel? Kas teie osalemine organisatsiooni töös on põhjendatud ja vajalik (iga organisatsiooni puhul eraldi)?

7. Kui suur on tegelikult rahvusvahelise koostööorganisatsiooni töös osakaal rahvusvahelisel koostööl võrreldes selle töö osakaaluga, millega organisatsioon küll tegeleb, kuid mis ei ole otseselt rahvusvaheline koostöö (ainult MTÜ Pskov-Livonia; B7; MTÜ Euregio; Valga Maakonna -Rootsi Jämtlandi lääni Majandusühistu; IGA kohta, kui olete mõnega neist seotud)?
8. Kas peate vajalikuks osalemist mõnes teises rahvusvahelise koostööorganisatsioonis, milles praegu ei osale? Kui jah, siis täpsustada, milliste organisatsioonide töös ning millistel põhjustel oleks vaja osaleda.
9. Kas teil on olemas visioon, arengu- või strateegiadokument, kus on kehtestatud põhimõtted, eesmärgid ja tegevused, mida ja kuidas saavutada rahvusvahelise koostöö kaudu? (dokumendi nimi - vaba vastus)
10. Kui sellist dokumenti pole, siis kuidas maavalitsus kujundate otsused rahvusvahelises koostöös osalemise kohta?
11. Kas ja millised on maavalitsuse rahvusvahelises koostöös osalemise kitsaskohad, kuidas neid lahendada?
12. Kas on võimalik korraldada maavalitsuste rahvusvahelistes koostöös osalemist paremini, tulemuslikumalt või teisiti (mitte konkreetset rahvusvahelise koostööorganisatsiooni liikmeks olemise kaudu) ja kuidas?

Lisa 3. Intervjuud

Küsitletavad: ELL ja EMOL.

1. Kuivõrd olete kursis MVte osalemisega rahvusvaheliste koostööorganisatsioonide töös - nii liikmena kui võrgustiku osana?
2. Kas teie olete sellesse osalusse kuidagi kaasatud?
3. Kuivõrd teie hinnangul esindavad maavalitsused oma osaluse käigus maakondade KOVide huve ja kaasavad neid?
4. Milliseid puudusi näete maakonnatasemel toimuva rahvusvahelises koostöö praeguses korralduses?
5. Milline oleks teie arvates Eesti riigi kui terviku jaoks mõistlik lahendus maakonnatasemel toimuva rahvusvahelises koostöös osalemise jaoks? Millistes organisatsioonides ja kes peaks osalema?

Küsitletavad: Gotlandi Kommuun, Helsingi linn, Uusimaa Liit.

1. Mis põhjustel olete loobunud/soovite loobuda osalemisest seni Eesti maakondade jaoks huvi pakkuvast rahvusvahelisest koostööorganisatsioonist (vastavalt B7, MTÜ Euregio)?
2. Milliseid organisatsiooni- või rahvusvahelise suhtlemise vorme Eesti regioonidega peate tänasel päeval sobivamaks vastastikku kasulike suhete jätkamiseks?

Küsitletavad: Hiiu ja Saare MV (B7 osas); Tallinna linn, Harju MV (Euregio osas).

1. Mis põhjustel loobuvad välispartnerid (olete ise loobunud osalemast IVMV puhul) (kes konkreetset) rahvusvahelises koostööorganisatsioonis?
2. Milliseid organisatsiooni- või rahvusvahelise suhtlemise vorme lahkuvate välisriikide regioonidega peate tänasel päeval sobivaks vastastikku kasulike suhete jätkamiseks?